

ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΚΥΜΑΤΩΝ

ΥΠΑΡΧΟΥΝ τραγωδίαί ὀλόκληραι, τραγωδίαί σπαρτακτικαί, αἱ ὁποῖαι ἀναγινώσκονται εἰς δύο μόνον γραμμάς· ὑπάρχουν πένθη καὶ ἀγωνίαί ἀσυλλήπτου φοίτης, τὰς ὁποίας αἱ ἑφημερίδες ἀναγγέλλουν μὲ δύο μόνον λέξεις, καὶ τὰς ὁποίας οἱ ὀφθαλμοί μας, οἱ κορεσμένοι ἀπὸ εἰδήσεις, παρέρχονται ἐνίοτε χωρὶς καὶ νάναγνώσουν.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν αἱ ἑφημερίδες ἀνέγραφον ἐν ναυάγιον.

Συνέβησαν βεβαίως τόσα ναυάγια ἀπὸ καταβολῆς κόσμου, ἡ θάλασσα ἢ ἀκόρεστος καὶ ἄπικτος συνείθισε τόσον εἰς τὸ νά πνίγη πλοῦς καὶ νά ἐξεμηῇ πτώματα, ὥστε ἀδύνατον πλέον νά συγκινηθῇ κανεὶς μὲ τὴν μυριοστὴν ἀναγραφὴν μιᾶς λέμβου ἀνατρεπομένης καὶ τεσσάρων μόλις ἀνθρώπων πνιγομένων.

Τὸ ναυάγιον, τὸ ὁποῖον ἀνέγραφον αἱ ἑφημερίδες ξηρῶς, μὲ τὰς αὐτὰς στερεοτύπους φράσεις, ἦτο ἀπὸ τὰς συνήθεις ἀγοῖας ἀστείότητος τοῦ ἀπηνόους στοιχείου. Τὸ ἀνήγγειλεν, εἰς ὀλίγας τηλεγραφικὰς λέξεις, ὁ λιμενάρχης Ὑδρας. Μία λέμβος, τῆς ὁποίας ἐπέβαινεν ὁ κυβερνήτης μετὰ τῆς συζύγου καὶ τῶν τριῶν τοῦ τέκνων καὶ ἐν ζευγος νεονύμφων, ἀνετράπη ὑπὸ τὴν βιαίαν ὄρμην τοῦ ἀνέμου! Οἱ νεόνυμφοι καὶ τὰ δύο τέκνα τοῦ λιμβούχου ἐπνίγησαν. Τοὺς ἄλλους ναυαγοὺς διέσωσε τὸ κατ' ἐκείνην τὴν ὥραν διερχόμενον ἀτμόπλοιον τῆς γραμμῆς τοῦ Ἀργολικοῦ. Τίποτε ἄλλο!

Ἐν τούτοις τὸ κοινότατον αὐτὸ ναυάγιον, τὸ ἀπασχολῆσαν δύο γραμμὰς ἑφημερίδος, τὸ ἤκουσα διεκτραγωδούμενον ἀπὸ ἑνα ἐπιβάτην τοῦ ἀτμοπλοίου, ὅστις εἶνε συγχρόνως καὶ εἰς τῶν γνωστοτέρων καὶ τῶν ἀφιοχωτέρων ποιητῶν τῆς συγχρόνου μας φιλολογίας καὶ μοῦ ἐπροξένησε τόσην συγκίνησιν, ὥστε σκοπεύω νά τὸ διηγηθῶ, ἢ μᾶλλον νά μεταδώσω τὴν διήγησιν, τὴν ὁποίαν ἤκουσα ἀπὸ τοῦ μελαγχολικόν, ὀλίγον ἐπικούριον καὶ εὐγλωττον στόμα τοῦ φίλου μου.

Τὸ ἀτμόπλοιον ἐπέστρεφεν ἐκ Σπετσῶν. Ἡ νύξ ἦτο ἀρκετὰ θεαλλώδης καὶ αἱ πρῶται λάμψεις τοῦ ἡλίου ἀπεκάλυψαν θάλασσαν ταραχώδη καὶ ἀφρίζουσαν. Τὸ ἀτμόπλοιον περιέπλεε περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν τὸ μεταξὺ Ἑρμιόνης καὶ Ὑδρας στενὸν καὶ ἡ νῆσος ἐφαίνετο ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης σκυθρωπή, ὡς μέγα βαρὺ προπύργιον, ἀντιτασσόμενον κατὰ τῆς μανίας τοῦ κύματος.

Αἰφνης, ἐνῶ τὸ πλοῖον ἔβαινε τὴν συνήθη πορείαν του, ἀνεκώπη ἀπὸ μίαν κραυγὴν τοῦ πλοιάρχου. Ἐκεῖ μακρὰν, ἀόριστον ἐπὶ τοῦ κύματος, ἐφαίνετο ἐν σημείον μελανόν, κάτι τι κινούμενον ὡς μία σταγὼν βιθυγρουστέρου ὕδατος, ὡς κάτι τι ἀνήσυγον. Ἦτο λέμβος καὶ ἦτο ναυάγιον.

Μόλις ὀλίγον ἐπλησίασε τὸ πλοῖον καὶ ὅλοι οἱ ἐπιβάται καὶ ναῦται διέκριναν τὴν οἰκτρὰν ἀλήθειαν.

Μία λέμβος ὄχι μεγάλη, μία λέμβος ὀλοκλήρος γεμισμένη ἀπὸ ὕδωρ, μία λέμβος ἡ ὁποία ἐξείγε μόλις κατὰ ὀλίγα ἑκατοστά ἀπὸ τοῦ ὕδατος, καὶ ἐντὸς τῆς λέμβου καὶ ἐντὸς τοῦ ὕδατος, βυθισμένοι μέχρις ὀσφύος, προσβαλλόμενοι ἀπὸ τὸ κύμα, πληττόμενοι εἰς τὸ πρόσωπον, ὠχραί, περιβρεκτοί, ἐλεειναί, δύο ὑπάρξεις, μία μήτηρ καὶ ἓνα θυγάτριον. Ὁ ἀνὴρ — προφανῶς ἦτο πατήρ, εἶχε φίλτρον, ἐπόνει — ἔμενον εἰς τὴν θάλασσαν φοβούμενος μήπως ἤθελε βαρύνει πολὺ τὴν λέμβον, μήπως ἤθελε τὴν ἀνατρέψει. Ἐμένον εἰς τὴν θάλασσαν κρατούμενος ἀπλῶς ἀπὸ τὸ ξύλον μὲ τὰς γεῖρας παραλυμένας, μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ ζωώδη, σχεδὸν ἀνάισθητος, ἀτενίζων τὴν σύζυγόν του, ἀτενίζων τὴν λέμβον του, ἀτενίζων τὴν ἀνάισθητον, τὴν μεγάλην, τὴν ἀσυγκίνητον ἐχθρὰν καὶ φίλην του — τὴν θάλασσαν.

Βραδύτερον ἔμαθον οἱ ἐπιβάται, ὅτι τέσσαρας ὀλοκλήρους ὥρας ἡ θάλασσα περιέφερεν ὡς οἰκτρὸν ἄθυρμα τοὺς τρεῖς αὐτοὺς ἐπιθανάτους ἐπὶ τοῦ κύματος, ὅτι πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἡ φοβερὰ καταστροφὴ εἶχεν ἐπέλθει καὶ ὅτι ὁ θάνατος ὥρας ὀλοκλήρους τοὺς ἐκάλει, τοὺς ἐγοήτευσεν καὶ προσεπάθει νὰ τοὺς σύρη τελευταίους, τοὺς τρεῖς ἐκείνους δυστυχεῖς.

Μία λέμβος ἐρρίφθη ἀπὸ τὸ ἀτμόπλοιον, ἡ ὁποία ἐπλησίασε τοὺς ναυαγούς.

Τὸ μικρὸν κοράσιον — δεκατετραετὲς τὴν ἡλικίαν, ὠραῖον, μὲ μελανὴν κόμην — ἐνεψυχώθη πρῶτον εἰς τὴν θέαν τῆς σω-

τηρίας. Ἡ ἀπάθεια, ἡ ὁποία τὸ εἶχε καταλάβει, ἔδιδε τόπον τώρα εἰς τὴν ἀνυπομονησίαν, τὴν ζωηρότητα, τὴν παραφοράν.

— Ἐμὲ νὰ πάρετε πρώτο, ἐμὲ τὸ καυμένο· ἐμὲ ποῦ εἶμαι κοριτσάκι, ἐφώναζε πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τῆς λέμβου.

«Ἐμένα, ποῦ εἶμαι κοριτσάκι.»

Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς διεμαρτύρετο ὅλη της ἡ νεότης, καὶ ἐξεχείλιζεν ὅλη τοῦ αἵματος ἡ θέρμη, ὅλη ἡ ἐπιθυμία τῆς ζωῆς, ὅλος ὁ φόβος τοῦ θανάτου! Καὶ ἦσαν αἱ ὀλίγαι της αὐταὶ λέξεις μία ἀπλοποίησις τῆς σκηνῆς τῆς «Ἰφιγενείας» τοῦ Εὐριπίδου, μία τραγικωτέρα καὶ μία συντομωτέρα ἐπίκλησις πρὸς τὴν ζωὴν.

Ὅταν οἱ τρεῖς ναυαγοὶ ἐτύρθησαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἦσαν σχεδὸν ἀναίσθητοι.

Μία καλὴ ἐπιβάτις ἐξέδουσε τὴν νεάνιδα, ἡ ὁποία ἤρχιζε νὰ γίνεταί κυανῇ ἐκ τοῦ ψύχους, καὶ τὸ πτωχὸν μικρὸν σῶμα, μὲ τὴν ἰσχνὴν καὶ τρέμουσαν παρθενίαν του, συνῆλθεν ὑπὸ τὰς ἐντριβάς τοῦ οἴνοπνεύματος, ὑπὸ τὴν περιθλάψιν καὶ τὴν ἐγκροδίωσιν.

Ἄλλ' αἶφνης εἰς τὴν θάλασσαν κάποιος διέκρινε καὶ ἄλλο ἶχνος τοῦ φοβεροῦ ναυαγίου, ἐν μικρὸν σῶμα ἀνθρώπινον, κάτι τι μικρὸν καὶ συγκεχυμένον, κάτι τι ὀλιγώτερον ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον ἐσύρτετο ἐπὶ τοῦ κύματος.

— Εἶχατε καὶ ἄλλους μέσα στὴ βάρκα;

— Εἶμαστε ἕξ ὄλοι-ὄλοι, εἶπεν ὁ λεμβούχος. Εἶχα δύο παιδιὰ μου ἀκόμη μέσα καὶ ἓνα ἀνδρόγυνο νεονύμφους. Ὅλοι πνιγῆκαν.

* *

Ἄλλ' αἶφνης, εἰς τὴν θέαν τοῦ σώματος ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἐταλαντεύετο ἐπὶ τῶν κυμάτων, αἱ ἐλπίδες ὅλων ἀνεπετερώθησαν. Ἡ λέμβος ἐρρίφθη πάλιν καὶ μετ' ὀλίγον ὁ μικρὸς Παντελῆς, τὸ μικρότερον τέκνον τοῦ λεμβούχου, ἓνα παιδίον ἕξαετής, ἐκομίσθη. Ἄλλ' ἦτο νεκρὸν. Τὸ μικρὸν του προσωπάκι εἶχε πλέον τὸ χρῶμα τοῦ θανάτου, οἱ ὀδόντες ἦσαν συνεσφιγμένοι, ἡ γλῶσση ἐξήρχετο ἔξω τοῦ στόματος, ὅλη ἡ στυγνότης τῆς ἀγωνίας ἐφαίνετο ἐπὶ τοῦ μικροῦ μάρτυρος.

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν εἰς τὰς μυρίας προσπαθείας πρὸς διάσωσιν κάποιος ἐνόμισεν ὅτι εἶδε τὰ χεῖλη χρωματιζόμενα, τοὺς ὀφθαλμοὺς κινουμένους. Ἄλλ' εἰς μάτην. Ὁ θάνατος κατεῖχε καὶ δὲν ἄφηνε τὸ σῶμα τοῦ παιδιοῦ.

Τὸ μεγαλειότερον τέκνον τοῦ λεμβούχου δὲν εὗρέθη, ὅπως δὲν

εύρεθη τὸ ζεῦγος τῶν νεονύμφων, εἰς εὐσταλῆς ναύτης, ὅστις δὲν ἠδυνήθη ν' ἀντιστῆ εἰς τὴν πάλην τῆς θαλάσσης καὶ ἡ νεαρὰ σύζυγός του, ἡ ὁποία ἀτρόμητος τοῦ ἔδωκεν εἰς τὰς ἀρχὰς χεῖρα βοήθειας καὶ συναπέθανε κατόπιν μαζί του, φέρουσα τὸν ὑμέναιόν της ὑπὸ τὸ κῦμα!

Καὶ ἦτο φαίνεται ἡ στυγνότης τῶν τριῶν ναυαγῶν κάτι τί ἀπερίγραπτον.

Ὅπως συμβαίνει εἰς τοιαύτας περιστάσεις, αἱ σκέψεις, οἱ διαλογισμοί, αἱ λέξεις τῶν τριῶν διασωθέντων εἶχον κάτι τὸ ζωῶδες. Ἀντιμετωπίσαντες ἐπὶ μακρὸν τὸν θάνατον, ἀναμείναντες ἐπὶ τέσσαρας ὥρας τὴν τελευταίαν των στιγμὴν, ἄγριοι ἐκ τοῦ κινδύνου, ἐξηντλημένοι ἀπὸ τὴν κακουχίαν, παγωμένοι, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι δὲν ἠδύνατο νὰ διασώσουν κριμίαν σκέψιν. Ἡ τρικυμία τῆς θαλάσσης ἐσυνεχίζετο εἰς τὸν ἐγκέφαλόν των.

Ἡ μήτηρ μόνη ἠσθάνετο ζωηρὸν νάφυπνίζεται τὸ φίλτρον πρὸς τὰ δύο της τέκνα καὶ οἱ ὀλολυγμοὶ ἀναρθροί, ζωηροί, ὀλολυγμοὶ ζῶου βασιανιζομένου, ἐξήρχοντο τῶν χειλέων της.

Ἐκάλει τὰ τέκνα της μὲ κραυγὰς ὀδύνης, ἐνῶ ἐξ ἄλλου ἡ σύζυγός της, ζωωδέστερος ἀκόμη, ἐκάλει τὴν λέμβον του, ἔκλαιε τὸ ξύλον του, ἠθέλε τὴν διάσωσιν τῆς παρουσίας του μᾶλλον ἢ τὴν τῶν τέκνων του καὶ ἔβλεπε βλοσυρῶς τὴν θάλασσαν, τὴν μεγάλην ἐχθρὰν καὶ τὴν νικήτριαν, τὴν ὁποίαν εἶχε δαμάσει τσαχκίς καὶ ἡ ὁποία τῷ ἀπέδιδε ἑκατονταπλασίαν, σκληράν, αἰφνίδιον τὴν ἦτταν.

Καὶ τὸ κοράσιον εἰς μίαν ῥωνίαν ἔμενον ἄφωνον, προσέχον εἰς τὴν ζωὴν, ἡ ὁποία τὸ συνήντα ἀποσβολωμένον ἀπὸ τὴν ἠδονὴν τοῦ ζῆν, ἡ ὁποία τὸ ἔλουε παραδεδομένον εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὴν ἐκπληξίν, ἀναμειμνησκόμενον ὡς ἐν ὄνειρον καὶ ὡς ἓνα τρόμον καὶ ὡς ἐν θαῦμα τὴν φοβεράν ἐκείνην νύκτα.

* *

— Καὶ ποῦ ἐπηγαίνατε; ἠρώτησεν εἰς τῶν ἐπιβατῶν τὴν γυναικίαν.

— Πηγαίναμε, παιδί μου, 'στὴν "Υδρα, γιατί τὸ εἶχαμε ὅλοι τάμμα νὰ προσκυνήσωμε τοὺς Ἁγίους Ἀναργύρους. Ἐπηγαίναμε γιὰ τὴν ἐορτῆν.

Ὅπως καὶ τὸ τραῖνο ἐκεῖνο τῆς Λούρδης, τὸ ὁποῖον κατασυνετρίβη πρό τινος καιροῦ δεκατίζον τοὺς προσκυνητάς, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ λέμβος αὐτὴ τῶν ἄλλων προσκυνητῶν ἐπνίγετο πλέουσα πρὸς τὴν σωτηρίαν.

Καὶ ἦτο ὁπωσδήποτε μία εἰρωνεία, εἰρωνεία ἢ ὁποῖα ἐξέσπα ἀγρία, ἢ εἰρωνεία τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, οἱ ὅποιοι ἐβάδιζον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς μὲ τὰς ἀνεξιχνιάστους βουλὰς ἐτιμῶρει, ἐπληττε, κατασυνέτριβε. Χωρὶς νὰ θέλη κανεὶς ἐνεθυμεῖτο τοὺς θεοὺς τῆς ἀρχαιότητος, τοὺς ἀντιμαχομένους μεταξύ των καὶ ἐνεθυμεῖτο τὸν Ὀδυσσεὺς ναυαγοῦντα εἰς ἄλλας θαλάσσας, κατασυντριβόμενον ἀπὸ τὴν μῆνιν τοῦ Ποσειδῶνος. Καὶ ἐφαντάζετο κανεὶς, ὅτι ἦτο ὡς μία ἐπανάστασις γθονίων θεοτήτων, εἰδωλολατρικῶν θεῶν τῆς θαλάσσης, οἱ ὅποιοι ἐξεδικοῦντο διὰ τὴν λήθην τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐτιμῶρουν τοὺς προσκυνητὰς τῶν νέων θεῶν.

— Ἐπηγαίναμε νὰ προσκυνήσωμε τοὺς Ἁγίους Ἀναργύρους. Ποῦ εἶνε οἱ Ἁγιοὶ Ἀνάργυροι νὰ σώσουν τὰ παιδάκια μου;

Ὡλόλυξεν ἡ δυστυχισμένη μητέρα.

Καὶ ἔστρεφε τὰ μάτια τῆς παντοῦ· ἀλλ' ἦτο τόση τοῦ οὐρανοῦ ἢ ἀναισθησία καὶ τόση ἡ εἰρωνεία του, ὥστε ὁ ἥλιος ἔλαμπε, τὰ νέφη εἶχον διαλυθῆ, μία ἡμέρα θαυμασία ἠπλοῦτο ἐπὶ τῆς πλάσεως καὶ ὡς χαρὰ ἡ ζωὴ ἐθερμαίνειν ὅλων τὰ στήθη.

Ἐκεῖ κάτω μόνον ὁ μικρὸς Παντελῆς, πελιδνὸς καὶ μέλας, ἐκράτει τὸν θάνατον εἰς τὰ στήθη καὶ ἔμενε τὸ μόνον ἀπτόν θυμὸν τῆς φοβεραῆς νυκτός.

N. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΣ

— 38 —

Η ΑΓΑΠΗ

ΚΙ' ἀπὸ τοὺς κόσμους τ' Οὐρανοῦ τοὺς ἄπειρους
 κι' ἀπὸ τοῦ φεγγαριοῦ τῆς ἀσημένιες ἀχτίδες
 κι' ἀπὸ τοῦ Ἥλιου τὴν πολλὴ θερμότητα
 ποῦ χύνεται στὴ γῆ σ' ὀλόχρυσες πλεξίδες.

Καὶ ἀπὸ τὴν ἀτέλειωτη τὴ θάλασσα
 κι' ἀπὸ τὰ ζαφειρένια τῆς τὰ κάλλη
 κι' ἀπ' τῶν Ὠκεανῶν τὸ μεγαλεῖο τ' ἀπέραντο
 π' ἀνέκφραστη σκορποῦν ἀνεμοζάλη.